

DOMINIQUE HAIJTEMA

Leren surfen

Dominique Haijtema is journalist en psycholoog. Haar nieuwe boek *De Goeroe Gids* verschijnt in april 2011. www.haijtema.com

Je kunt de golven niet stoppen, maar je kunt wel leren surfen. Deze uitspraak van de grondlegger van mindfulness Jon Kabat-Zinn zette me onlangs aan het denken. Omdat ik opeens verschillende parallellen zag tussen surfen en leiderschap. Je leert beide niet door er een boek over te lezen. Dat weerhoudt mij en talloze anderen er niet van om over leiderschap te schrijven. Omdat wij ervan overtuigd zijn dat we de golven kunnen analyseren en voorspellen. Vroeg of laat zul je echter het water in moeten en met vallen en opstaan moeten leren. Hoe hard we ook ons best doen, er zal altijd een onverwachte golf zijn die ons doet omvallen. Het gaat er niet om hoe vaak je valt, het gaat er om hoe je weer opstaat en doorgaat. Daaruit blijken daadkracht en doorzettingsvermogen. Pas in slechte tijden kun je zien uit wat voor hout iemand is gesneden.

Het bedrijfsleven is net als de oceaan onvoorspelbaar, wispelturig en zit vol potentieel. Een grote nederigheid overvalt je als je de kracht van de zee en de nietigheid van de mens ervaart. Surfen is een van de mooiste bezigheden die ik ooit heb ondernomen omdat je met wilskracht weliswaar een heel eind komt, maar op gegeven moment moet durven loslaten. Je overgeven aan de golven zonder te hard te willen bijsturen. En laat dit nu een van de grootste problemen van

leidinggeevenden zijn. Zij hebben ook wel gelezen of gehoord dat ze kenniswerkers niet kunnen aansturen door controle en hiërarchie. Dat creativiteit en kennis zich niet laten dwingen, net zo min als de golven zich laten vertellen hoe en wanneer zij ontstaan.

Maar er zijn niet veel managers die hun medewerkers daadwerkelijk los durven laten. Toen ik eens bij een werkgever mopperde over mijn zinloze werkzaamheden, kreeg ik het aan de stok met mijn baas. Ik was van mening dat mijn werkzaamheden niet aansloten bij mijn interesse, achtergrond en ervaring en dat andere medewerkers er beter in zouden zijn dan ik. Ik zou er zeker nooit excellent in worden. Mijn baas keek geïrriteerd en zei: 'Wat denk je wat er zou gebeuren als iedereen hier zou doen wat-ie leuk vindt?'

Ik dacht er even over na. En had volgens mij een goed antwoord: 'Dan hebben we een mooie organisatie met een prachtig product.' Mijn baas wilde er niets van weten omdat hij ervan uitging dat als mensen deden waar ze zin in hadden, iedereen niets meer zou uithalen. 'Maar dat is een negatief mensbeeld, de meeste mensen willen een zinvolle bijdrage leveren en doen waar ze goed in zijn!' probeerde ik nog. Aan zijn gezicht af te lezen was het hoog tijd om zijn kantoor te verlaten. Opmerkelijk genoeg

// Om te leren surfen heb je techniek nodig, maar ook een grote portie lef //

kregen we later allemaal een training creativiteit omdat onze ideeën en inbreng wat tegenvielen.

We vinden het allemaal moeilijk om los te laten en vertrouwen te hebben. Een manager zei laatst tegen mij: 'Ik verwacht altijd het ergste, dan kan het alleen maar meevallen.' Met zo'n houding is het geen wonder dat medewerkers niet geïnspireerd zijn omdat we onbewust aan de verwachtingen van anderen voldoen. Om te leren surfen heb je techniek nodig, maar ook een grote portie lef. En dat is wat er ontbreekt in het bedrijfsleven. We willen graag verandering en vernieuwing, maar ondertussen is het meestal 'business as usual' omdat we krampachtig blijven vasthouden aan schijnzekerheden. Hoe vaak wij ook onderuitgaan, we blijven op dezelfde kapotte plank rijden en verbazen ons erover dat de resultaten tegenvallen. ■